

**PŘÍPRAVKY
A POMŮCKY
POUŽÍVANÉ
K ZEVNÍMU
OŠETŘENÍ KŮŽE
A SLIZNIC
PŘI OZAŘOVÁNÍ**

Během léčby ozařováním (radioterapie) se mohou objevit v místě vstupu záření zarudnutí, svědění, pálení, olupování kůže, pigmentace a mokvání; tedy podobné reakce, které vznikají podobně jako při nadměrném opalování. Dále v místě ozařování může dojít k ztrátě ochlupení, otoku a vředům sliznice, např. v dutině ústní.

Gely, krémy, masti a tělová mléka k ošetřování ozařované pokožky jsou lehce roztíratelné, příjemně chladí pokožku, za několik minut po nanesení se samy vstřebávají. Spreje jsou vhodnější u bolestivých a mokvajících postižení, není je třeba vtírat, samy se rychle vstřebávají.

DOPORUČENÍ

Během terapie je třeba ozařovanou pokožku větrat a udržovat dobře hydratovanou a pro-maštěnou. **Kůži nepromazávat těsně před ozářením. Pamatujte na její ošetřování už od zahájení léčby!**

Ozařovanou pokožku neslunit, spíše chladit, mechanicky nedráždit. Noste volný, prodyšný oděv a při mytí ozařovaných míst nepoužívejte parfémovaná mýdla. Pokud vznikne mokvajicí defekt pokožky, ihned informujte ošetřujícího lékaře a radiologické asistentky (laborantky); dále se řiďte jejich pokyny.

DÁVKOVÁNÍ LOKÁLNÍCH PŘÍPRAVKŮ K OŠETŘENÍ KŮŽE

Podle potřeby 1-3x denně, v akutní fázi až 5x denně, lehce natírat v tenké vrstvě na ozařované místo a okolí.

NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY

Pozor při alergii na obsahové látky některých přípravků (heřmáněk, měsíček, konopí aj.). Pokud se u Vás objeví příznaky přecitlivělosti, jako jsou svědění, zčervenání, pocity pálení, vyrážka či jiné neobvyklé projevy, přerušete aplikaci a obraťte se na Vašeho ošetřujícího lékaře.

PŘÍPRAVKY NA OŠETŘOVÁNÍ KŮŽE

RADIOXAR (cca 150 Kč)

Krém obsahuje kyselinu hyaluronovou, ureu, allantoin, měsíček lékařský, D-panthenol. Má zklidňující a regenerační účinky na podrážděnou a suchou pokožku.

DEXERYL MYCÍ KRÉM (cca 130 Kč)

Šetrně myje, hydratuje a působí jako prevence proti vysoušení pokožky.

DEXERYL OCHRANNÝ EMOLIENČNÍ KRÉM (cca 130 Kč)

Ochranný krém s hydratačním účinkem na suchou kůži.

CICALFATE (Avéne) nebo CICAPLAST (La Roche), (cca 200–300 Kč)

Obnovuje a chrání podrážděnou nebo poraněnou pokožku.

LIPIKAR SYNDET (cca 350 Kč)

Ultra jemný čistící krémový gel proti podráždění a svědění suché pokožky.

LIPIKAR BAUME 400 ml (cca 470 Kč)

Pro suchou a podrážděnou pokožku, zklidňuje a mírné svědění.

Přípravky s kyselinou pantothenovou

Urychlují odeznívání příznaků podrážděné pokožky vlivem ionizujícího záření a napomáhají hojení kůže.

CALCIUM PANTOTHENICUM mast (5%) (cca 50–90 Kč)

PANTHENOL gel krém, tělové mléko, sprej (cca 80–150 Kč)

BEPANTHEN mast, krém (vhodný k ošetření oblasti konečníku) (cca 150–330 Kč)

Přípravky s kyselinou linolovou

Nenasycená mastná kyselina důležitá pro zdravou pokožku. Působí protizánětlivě a regeneračně. Přípravky jsou bez barviv, parfémů a minerálních olejů. Mají pozitivní efekt na udržení a obnovu bariérové funkce pokožky.

LINOLA Radio-derm 50 g (cca 250 Kč)

LINOLA Fett krém (cca 130 Kč)

3M CAVILON sprej, krém (cca 310 Kč)

Vytváří nebolestivý bariérový film chránící ozařovanou pokožku, aplikuje se 1x za 2–3 dny a je vhodný pro ochranu ozařovaných míst s vyšším rizikem zapáčky (např. objemnější prsa). Nutno používat od zahájení léčby.

DERMOCHLOROPHYL sprej, gel (cca 70–110 Kč)

Má příznivý vliv na regeneraci pokožky, podporuje epitelizaci, granulaci a proces hojení; v místě aplikace vytváří prostředí nepříznivé pro růst bakterií a redukuje jejich množství.

Gely k ošetření ozařované pokožky

FLAMIGEL gel 50 ml (cca 400 Kč)

Hydroaktivní gel na hojení ran a popálenin.

OCTENISEPT gel 20 ml

Aseptické ošetření popálenin vhodné k ošetření konečníku a zevního genitálu.

Přípravky k mytí ozařované pokožky

OCTENISAN emulze 150 ml

Jemná mycí dezinfekční emulze s antibakteriálními a antimykotickými účinky.

CYTEÁL roztok 250 ml, 500 ml (cca 140–190 Kč)

Působí ničivě na bakterie a dezinfikuje kůži a sliznice.

POMŮCKY

DUOTHERM (cca 50 – 150 Kč)

Chladivý gelový polštářek v několika velikostech.

ARAVEL (450 – 500 Kč/ks)

Nedráždivé prádlo vhodné při ozařování v oblasti hrudníku. Materiál je vyvinut speciálně pro ozařované pacienty.

PŘÍPRAVKY NA OŠETŘOVÁNÍ SLIZNIC

ŠALVĚJ čaj, pastilky (cca 50 – 100 Kč)

Blahodárně působí při bolestech krku a zklidňuje hrtan.

ALOCCLAIR gel, roztok (cca 180 Kč)

Na sliznici vytváří ochranný film, obsahuje aloe vera, hyaluronát sodný, glycyrrhetinovou kyselinu.

VINCENTKA láhev, nosní sprej, pastilky (cca 20 – 80 Kč)

Přípravky k dezinfekci dutiny ústní

Přípravky s chlorhexidinem – roztok, pastilky v ceně 100 – 250 Kč, např.:

CORSODYL roztok 0,1 %, 200 ml (cca 120 Kč)

PARODONTAX ústní voda 0,2 %, 300 ml (cca 170 Kč)

Přípravky s benzydaminem

(roztok, pastilky, sprej, forte sprej), např.:

TANTUM VERDE roztok, pastilky (cca 150 – 240 Kč)

Přípravky k potlačení suchosti v dutině ústní

XEROSTOM gelová náhrada slin, sprej (140 – 165 Kč)

SALIVA NATURA ústní sprej 50 ml (cca 230 Kč)

ORITOLIN sprej 30 ml (cca 190 Kč)

Přípravky k ošetření nosní sliznice

PANTHENOSE sprej 20 ml (**cca 100 Kč**)

Nosní sprej s panthenolem a aloe hydratuje a hojí dutiny nosní.

PREVENCE POZDŇÍCH ÚČINKŮ OZAŘOVÁNÍ

Po ukončení radioterapie je nutné ozářenou pokožku dále, alespoň 1–2 roky, chránit před sluncem (používat přípravky s UV faktorem 50) a celý život udržovat nadále hydratovanou a promaštěnou.

Lze použít:

EPADERM CREME 50 g (**cca 140 Kč**), 500 g (**cca 500 Kč**).

Preventivně k snížení rizika pozdních následků ozařování přispívá až po ukončení léčby zářením aplikace vitamínu E v tobolkách (krátkodobě, cca 6 měs.), stopového prvku selenu a betakarotenů. Např.:

SELZINK PLUS 50 tbl. (**cca 150 Kč**) nebo jiné multivitaminy.

PŘÍPRAVKY PRO LOKÁLNÍ OŠETŘENÍ PŘI OZAŘOVÁNÍ V GYNEKOLOGICKÉ OBLASTI

ROSALGIN

Vaginální výplach ulevuje při bolesti, svědění, pálení, výtoku i zánětu. Hojení po zákroku nebo potížích v menopauze.

Pro aplikaci je nutné dokoupit irigátor (lze použít opakovaně).

- 6 nebo 10 sáčků (170–260 Kč)
- irigátor (140 Kč)

HYPERMANGAN 10 g (**50 Kč**)

Vaginální výplach – pacientka si výplach připraví rozpuštěním malého množství hypermanganu ve vodě (světlerůžová barva). Pro aplikaci je nutné dokoupit irigátor, případně injekční stříkačku.

Přípravky pro hydrataci pochvy

VAGISAN hydrokrém, poševní čípky
(240 – 300 Kč)

Nehormonální krém proti vaginální suchosti, na lipidové bázi. Obsahuje kyselinu mléčnou pro udržení optimálního prostředí.

Ty a Já (120 Kč)

Lubrikační gel 100 m

DOER (120 Kč)

Hypoalergenní lubrikační gel na silikonové bázi

30 ml

Přípravky s kyselinou hyaluronovou

Podporují hojení povrchových i hlubších ran.

CICATRIDINA mast, poševní čípky
(360 – 450 Kč)

HYALOSAN poševní čípky **(260 Kč)**

Ústavní lékárna MOÚ
Švejdův pavilon – 1. patro
Po – pá 8:00 – 16:00

Informační a edukační centrum MOÚ

Masarykův onkologický ústav
Žlutý kopec 7, 656 53 Brno

Kolektiv autorů:

Zuzana Jurišová

prof. MUDr. Pavel Šlampa, CSc.

MUDr. Renata Červená

PharmDr. Irena Macků

PharmDr. Stanislav Synek, Ph.D.

1/2022

Tyto materiály jsou autorským dílem Masarykova onkologického ústavu a jsou chráněny zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Rozmnožování, rozšiřování či jiné užívání těchto materiálů bez písemného souhlasu Masarykova onkologického ústavu je nepřipustné. Copyright © 2021 MOÚ